

ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ВІДПОВІДНО ДО ПОТРЕБ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

В статті розглянуто теоретичні підходи до ефективності та результативності діяльності підприємства. Окреслено їх характеристики відповідно умовам господарювання. Запропоновано власне визначення ефективності та результативності діяльності підприємства відповідно до потреб економічного аналізу. Визначено ефективність як якісну характеристику діяльності підприємства. Розкрито результативність як комплексну характеристику діяльності господарюючого суб'єкта. Окреслено процеси формування певних результатів діяльності господарюючих суб'єктів. Встановлено зв'язок ефективності та результативності діяльності.

Ключові слова: ефективність діяльності, результативність функціонування, якісний результат, характеристика продуктивності, характеристика процесу.

RZAYEVA T., KHURKHACH A.
Khmelnitskyi National University

EVALUATION OF RESULTS AND EFFICIENCY OF THE ENTERPRISE ACTIVITY IN ACCORDANCE WITH THE NEEDS OF ECONOMIC ANALYSIS

The article deals with theoretical approaches to the efficiency and effectiveness of the enterprise. Their characteristics are described in accordance with the conditions of management. The actual determination of the efficiency and effectiveness of the enterprise in accordance with the needs of economic analysis is proposed. The efficiency as a qualitative characteristic of the enterprise activity is determined. The efficiency as a complex characteristic of the business entity is disclosed. The processes of formation of certain results of business entities are outlined. The link between efficiency and performance is established. The comprehensive description of the company's performance is based on the evaluation of the results of implementation and compliance with the processes and activities of the enterprise. The effectiveness of certain processes and phenomena, acts in the form of a certain result, based on the comparison of individual results (revenues, profits) and costs (resources) that led to the appropriate performance of the operation of the enterprise, the implementation of certain activities, the implementation of individual processes and directed to the strategic development of the economic sub the object. Modern management, in a risk, does not provide the opportunity to establish a single model for assessing the performance of an enterprise that takes into account various aspects of business functioning and includes indicators of current and dynamic evaluation.

Key words: efficiency of activity, performance of functioning, qualitative result, characteristic of productivity, characteristic of process.

Постановка проблеми. Спостерігаючи за трансформаційними процесами та змінами в економіці країни, доцільно зауважити, що основою економічної політики є підвищення результативності та ефективності діяльності всіх ланок промислового виробництва. Інтеграційні процеси, що відбуваються в економіці країни, потребують від кожної ланки економіки підвищення результативності діяльності та ефективності виробництва, підвищення конкурентоздатності продукції і послуг, шляхом застосування новітніх форм управління виробництвом й сучасних досягнень науково-технічного прогресу. Питання й проблеми підвищення ефективності функціонування господарюючих суб'єктів та оптимізації процесу формування результативності їх діяльності, завжди цікавили науковців всіх рівнів, і відповідно, достатньо широко висвітлені в зарубіжній і вітчизняній літературі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми досягнення високого рівня ефективності та результативності діяльності підприємств цікавила багатьох зарубіжних вчених. Доцільно відзначити наступних науковців: П. Друкера, С. Ейлсона, Ф. Кене, А. Лоурола, В. Паретто, В. Петті, Т. Пітерса, Д. Нортонна, Ф. Хайека, Ю. Шрейдера та ін. Серед вітчизняних науковців питання оцінки ефективності та результативності розглядали М. Алле, А. Барсова, В. Батрасова, І. Бланк, А. Борисова, Н. Вацик, С. Василик, С. Габор, С. Мочерний, В. Геєць, Р. Дармица, Н. Давиденко, Г. Вознюк, І. Кац, О. Олексюк, І. Прокопенко, В. Прядко, С. Покропивний, Б. Райзберг та ін. За умов невизначеності та ризику все гостріше стоїть питання ефективності та результативності функціонування підприємства, за умови максимізація прибутку і мінімізація витрат. Умови часу вимагають подальших досліджень з обраних питань, відповідно до вимог часу.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження існуючих теоретичних підходів до розуміння поняття «результативність» та «ефективність» визначення їх характеристик і обґрунтування суті відповідно до потреб економічного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Ефективність виробництва – одна з ключових категорій ринкової економіки, яка визначається співвідношення двох величин – результатів підприємницької діяльності і понесених витрат. Підвищення результативності функціонування суб'єктів господарювання є однією з центральних проблем національної економіки. Покращення результативності діяльності підприємства є основою для підвищення ефективності діяльності і навпаки. Поняття результативності є комплексною

категорією і має багаторівневий характер. Значний внесок у розвиток теорії ефективності і результативності, одними з перших, внесли В. Петті, В. Паретто та Ф. Кене. Науковці прирівнювали поняття ефективності та результативності й застосовували їх до певних державних заходів, які сприяли економічному розвитку країн. Д. Рікардо зробив спробу відокремлення поняття «ефективності» на початку XIX століття. Але у 70-80-х роках XX століття провідні економічні видання світу продовжили традицію акцентувати увагу на відсутності відмінностей між ефективністю та результативністю. Деякі сучасні дослідники, а саме: С. Василик, С. Покропивний, Б. Райзберг, Л. Лозовський також дотримуються цієї думки. На протипагу останнім виступають Р. Дарміц та Н. Вацик — вони спростовують думку щодо ідентичності таких категорій, як «результативність» та «ефективність» [4]. Окремі визначення поняття «ефективності» у сучасних дослідженнях наведені у табл. 1.

Як видно з інформації табл. 1, у деяких визначеннях ефективності фігурує поняття результативності та результату. Це доводить, що на сьогодні окремі науковці не виділяють відмінності понять результативність, ефективність, ефект, результат, а в окремих випадках ще й ототожнюють їх розуміння. Такий підхід приводить до помилкових суджень і відповідно породжує цілий ряд дискусійних питань.

Відповідно до сказаного, вважаємо за доцільне, окреслити такі характеристики ефективності:

- здатність забезпечувати результативність (ефект) процесу;
- синтетична характеристика якісної результативності підприємства;
- відношення виготовленої продукції за певний проміжок часу до кількості ресурсів здатність приносити ефект;
- відносна величина, що характеризує результативність затрат;
- співвідношення результатів і сукупних витрат;
- наслідком правильності певних процесів і дій;
- характеризує продуктивність будь яких затрат;
- комплексне відображення кінцевих результатів використання засобів виробництва і трудових ресурсів;
- співвідношення результату і витрат, співвідношення результатів видів діяльності (доходів, витрат).

Відповідно до окреслених характеристик, ефективність, на нашу думку, представляє собою якісну характеристику діяльності підприємства, що здатна забезпечити позитивну результативність, і є наслідком правильності певних процесів і дій, характеризує їх продуктивність, через співвідношення результатів та витрат. Ефективність можна характеризувати як якісну ознаку результативності випуску продукції, певних процесів, видів діяльності, окремих дій.

Відповідно до мети статті є доцільним дослідити зміст поняття «результативність», окреслити його характеристики і дати власне визначення, відповідно до потреб економічного аналізу. Важливо дослідити результативність як наслідок певних процесів, виконання функцій, видів діяльності тощо.

Таблиця 1

Визначення поняття «ефективність» на рівні підприємства

Автор, джерело	Визначення
Жучкова Г.А. [7]	Ефективність діяльності підприємства — це відношення виготовленої продукції за певний проміжок часу до кількості ресурсів, які необхідні для створення цієї продукції
Бланк І.А. [1]	Ефективність діяльності підприємства — відношення показників результату (ефекту) і витрат (чи суми ресурсів), що використовуються для його досягнення
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. [8]	Ефективність – здатність забезпечувати результативність (ефект) процесу, проекту і т.д., яку вимірюють як відношення ефекту (результату) до витрат, що забезпечили цей результат
Кац І.Я. [9]	Відношення результатів діяльності і витрат є не що інше, як ефективність
Петрович Й.М., Прокопишиш-Рашкевич Л.М. [22]	Економічна ефективність — це вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки)
Давиденко Н.М. [3]	Ефективність — синтетична характеристика якісної результативності підприємства (виробничої системи), а також управління діяльністю підприємства в цілому.
Мочерний С. [14]	Ефективність – здатність приносити ефект, результативність процесу, проекту тощо, які визначаються як відношення ефекту, результату до витрат, що забезпечили цей результат

Автор, джерело	Визначення
Кушварх Р.А [13]	Ефективність — це відносна величина, що характеризує результативність затрат; співвідношення результатів і сукупних витрат; співвідношення ефекту і витрат на його досягнення; досягнення високих результатів з найменшими витратами
Друкер П. [5]	Результативність є наслідком певних процесів, виконання функцій, завдань, досягнення цілей, а ефективність – наслідком правильності таких дій, проте як перше поняття, так і друге є однаково важливими
Дармиць Р.З., Вацик Н.О. [4]	Ефективність — визначення ціни і швидкості (оперативності) досягнення, що оцінюється сумою витрат, терміном (часом) виконання
Габор С.С. [2]	Ефективність — це категорія, що характеризує продуктивність будь яких затрат, це комплексне відображення кінцевих результатів використання засобів виробництва і трудових ресурсів.
Орлов П.А., Яценко О.І. [20]	Ефективність — співвідношення результату або ефекту будь-якої діяльності і витрат, пов'язаних з її виконанням. Причому це може бути як співвідношення результату і витрат, так і співвідношення і результатів діяльності
Ковальчук І.В. [11]	Ефективність діяльності підприємства — це категорія, яка виражає відповідність результатів і витрат підприємства цілям діяльності та інтересам власників

Результативність як багатоаспектне явище має кількісну і якісну сторону: кількісна оцінка виражається в абсолютних характеристиках (величинах) окремих подій – результатах, а якісна – у співвідношенні цих результатів, що виражається у вигляді ефективності, продуктивності. Розглянемо визначення поняття «результативності» та їх спрямування на оцінку результату (події), комплексного явища чи ефективності (табл. 2).

Аналіз інформації табл. 2 дав змогу виділити наступні характеристики результативності, які на нашу думку, формують її сутність, а саме:

- це комплексна оцінка ефективності, економічності, конкурентоспроможності;
- це комплексна оцінка стійкості економічного та фінансового розвитку;
- співвідношення між одержаними результатами від господарської діяльності та витраченими на її досягнення ресурсами;
- наслідок певних процесів, виконання функцій, завдань, досягнення цілей.

Відповідно до зазначених характеристик результативність, на нашу думку, представляє комплексну характеристику діяльності підприємства, що виступає як наслідок певних явищ, процесів, виконання функцій, завдань, що окреслює рівень досягнення певного результату, ґрунтується на ефективності його отримання і сприяє подальшому розвитку господарюючого суб'єкта.

Таблиця 2

Визначення поняття «результативність» на рівні підприємства

Автор, джерело	Визначення
Жучкова Г. А. [7]	Результативність діяльності — це комплексна оцінка ефективності, економічності, конкурентоспроможності та стійкості економічного та фінансового розвитку господарюючих суб'єктів
Перекрест Т.В. [21]	Результативність господарської діяльності підприємства – це економічна категорія, що відображає співвідношення між одержаними результатами від господарської діяльності та витраченими на її досягнення ресурсами, причому при вимірюванні ефективності ресурси можуть бути представлені або в певному обсязі за їх первісною (переоціненою) вартістю (застосовувані ресурси), або частиною їх вартості у формі виробничих витрат (виробничо-спожиті ресурси)
Коваль З. О. [10]	Результативність — співвідношення отриманих наслідків і введених факторів (або причин, призвели до цих наслідків), які визначаються за допомогою співвідношень прибутку до витрат, обсягу виробництва або часу тощо
Друкер П. [5]	Результативність є наслідком певних процесів, виконання функцій, завдань, досягнення цілей, а ефективність — наслідком правильності таких дій, проте як перше поняття, так і друге є однаково важливими
Нагавичко Т.О. [15]	Результативність — досягнуті результати у порівнянні з цілями, зіставлені з використаними для досягнення цих цілей ресурсами

Автор, джерело	Визначення
Стандарт ISO 9001:2001, Державний стандарт України [24]	Результативність означає ступінь досягнення запланованого результату
Олексюк О. І. [18]	Результативність є прикладним виразом досягнень розвитку теорії економічної ефективності і наступним етапом її розвитку
Куценко А. В. [12.]	Результативність відображає досягнення результату
Тищенко О. М., Тищенко А. Н. [25]	Під результативністю розуміють загальне якісне явище, яке характеризує підсумок за всіма показниками функціонування підприємства і визначає потенціал подальшого розвитку
Дарміць Р.З., Вацик Н.О [4]	Результативність — міра досягнення мети, що оцінюється категорією наявності чи відсутності з оцінкою «який?»

Важливо зауважити, що частково ми підтримуємо думку О. Тищенко та Г. Жучкової, які вважають, що результативність – комплексне явище, що характеризує діяльність суб'єкта господарювання з кількісної сторони у вигляді окремих результатів, та якісної, що виражається у вигляді ефективності, економічності, гнучкості, конкурентоспроможності підприємства та ін.; і визначає потенціал його подальшого зростання.

Сучасне господарювання, за умов ризику, не дає можливості встановити єдину модель оцінки результативності діяльності підприємства, яка б враховувала різні аспекти функціонування бізнесу і охоплювала показники поточної та динамічної оцінки. Тому прикладами сучасних підходів до визначення результативності господарської діяльності можуть бути системи: AMBITE, Balanced Scorecard, TPS, Модель Tableau de Bord, піраміда ефективності тощо [19]. Як бачимо, неоднозначність та багатоаспектний характер поняття породжує значну кількість систем оцінки результативності.

Виявлення узагальнюючих критеріїв визначення результативності діяльності суб'єктів господарювання за умов ризику має нагальний характер. До складу таких критеріїв варто відносити найбільш значущі характеристики, за станом яких і буде здійснюватися оцінка функціонування підприємства та резерви його розвитку. Так І. Булеев, М. Кизим та А. Тищенко в якості критеріїв визначення результативності пропонують використовувати такі параметри: прибутковість, економічність, продуктивність, якість продукції, інноваційність, якість трудового життя. М. Явдак вважає за доцільне доповнити зазначену систему критеріїв ознаками ринкової позиції та екологічності [27]. За словами Т. Нагавичко, дослідивши та оцінивши запропоновані критерії, ми можемо виявити слабкі сторони суб'єкта господарювання, оперативно відреагувати на існуючі проблеми та створити можливості для подальшого економічного розвитку підприємства та всієї країни [16].

Висновки. Комплексна характеристика результативності діяльності підприємства ґрунтується на оцінці результатів виконання й дотримання процесів та видів діяльності підприємства. Результативність окремих процесів та явищ, виступає у вигляді певного результату, що ґрунтується на співставленні окремих результатів (доходів, прибутків) та витрат (ресурсів) що спричинили відповідну результативність функціонування підприємства, здійснення певних видів діяльності, виконання окремих процесів і спрямована на стратегічний розвиток господарюючого суб'єкта.

Відповідно до потреб економічного аналізу є доцільним виділити окремі процеси формування проміжних та кінцевих фінансових результатів: процес формування виробничої програми; формування та використання матеріальних ресурсів відповідно до виробничої програми; процес формування та використання основних засобів, відповідно до виробничої програми у розрізі їх складових; процес формування кількісного та якісного складу трудових ресурсів; процес формування виробничої та повної собівартості; процес формування показників витрат, доходів, фінансових результатів; процес формування фінансово-виробничих ресурсів; процес формування активів та джерел їх формування (власного й запозиченого капіталу). Оцінка результативності виконання зазначених процесів та відповідно, дотримання видів діяльності, з урахування ефективності їх здійснення, дасть змогу комплексно оцінити результативність та ефективність діяльності підприємства у розрізі потреб економічного аналізу.

Література

1. Бланк И.А. Словарь-справочник финансового менеджера / Бланк И.А. – К. : Ника-центр: Спб: 1998. – 480 с.
2. Габор С.С. Эффективность, як економічна категорія / С.С. Габор, В.С. Габор // Інноваційна економіка. – 2012. – № 7(33). – С. 14–17.
3. Давиденко Н.М. Оцінювання ефективності корпоративного управління акціонерними товариствами / Н.М. Давиденко // Вісник Львівської комерційної академії : збірник наукових праць. Серія економічна. – 2011. – № 35. – С. 108–111.
4. Дарміць Р.З. Взаємозв'язок результативності та економічної ефективності в системі менеджменту підприємства / Р.З. Дарміць, Н.О. Вацик // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – № 20. – С. 153–161.

5. Друкер П. Эффективное управление : экон. задачи и оптим. решения / П.Ф. Друкер ; пер. с англ. М. Котельникова. – М. : ФАИР-пресс, 2003. – 285 с.
6. Дудукало Г.О. Аналіз методів оцінювання ефективності управління діяльністю підприємства / Г.О. Дудукало // Національний технічний університет України «КПІ». – 2012. – № 3. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1031>
7. Жучкова Г.А. Результативність діяльності підприємства: науково методичні аспекти її визначення [Електронний ресурс] / Г.А. Жучкова // «Ефективна економіка». – 2013. – № 11. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2517>
8. Загородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко. – К. : Т-во «Знання», КОО; Львів : Вид-во Львів. Банк. Інституту НБУ, 2002. – 567 с.
9. Кац І.Я. Экономическая эффективность деятельности предприятий (анализ и оценка) / И.Я. Кац. – М. : Финансы и статистика, 1987. – 192 с.
10. Коваль З. О. Оцінювання ефективності вартісно-орієнтованого управління підприємством в екосистемі інновацій / З. О. Коваль // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : [збірник наукових праць] / відп. ред. О. Є. Кузьмін. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 348–357.
11. Ковальчук І.В. Економіка підприємства : навч. посібник / Ковальчук І.В. – К. : Знання, 2008. – 679 с.
12. Куценко А. В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємства споживчої кооперації України : монографія / А. В. Куценко. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. – 205 с.
13. Кушварх Р. А. Эффективность – одна з найважливіших категорій в економіці та її значення в процесі господарювання / Р.А. Кушваха // Науковий вісник : збірник науково-технічних праць. – Львів : УкрДЛТУ, 2005. – № 15.2. – С. 227–229.
14. Мочерний С. Т. 1 : А (абандон) – К (концентрація виробництва) : енциклопедія / відп. ред. С.В. Мочерний. – К. : Академія, 2000. – 863 с.
15. Нагавичко Т.О. Визначення поняття результативності [Електронний ресурс] / Т.О. Нагавичко // НУХТ. – Режим доступу : <http://enutfir.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1389/1/Determination%20of%20concept%20of%20effectiveness.pdf>
16. Нагавичко Т.О. Управління результативністю діяльності підприємств [Електронний ресурс] / Т.О. Нагавичко // НУХТ. – 2012. – Режим доступу : <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1396/1/Management%20of%20activity%20of%20enterprise%20effectiveness.pdf>
17. Олексієнко А.М. Економічний тлумачний словник / Олексієнко А.М. – Тернопіль : «Аетон». – 2003. – 659 с.
18. Олексюк О. І. Економіка результативності діяльності підприємства : монографія / О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2008. – 262 с.
19. Олексюк О.І. Технологія оцінки результативності діяльності підприємства / ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана» // Економічні науки. – Випуск 22. – 169 с.
20. Орлов П.А. Економічні та соціальні аспекти оцінки ефективності / О.І. Ященко, О. П. Романюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – № 18.6. – С. 237–238.
21. Перекрест Т.В. Методологія оцінювання ефективності діяльності підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2011_4/files/EC411_25.pdf
22. Петрович І.М. Економіка та фінанси підприємства : підручник / І. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів, 2014. – 408 с.
23. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С.Ф. Покропивного. – Вид. 2-е, перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2001.
24. Стандарт ISO 9001:2001. Державний стандарт України. Системи управління якістю. Вимоги. ДСТУ ISO 9001-2001. – К. : Держстандарт України, 2001. – 24 с.
25. Тищенко О. М. Экономическая результативность деятельности предприятия : монографія / А. Н. Тищенко, Н. А. Кизим, Я. В. Догайдайло. – Х. : ИНЖЭК, 2005. – 144 с.
26. Шляга О.В. Шляхи підвищення ефективності роботи підприємства [Електронний ресурс] / Шляга О.В., Гальцев М.В. – 2014. – Режим доступу : http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_7_066.pdf
27. Явдак М.Ю. Оцінка результативності функціонування і розвитку підприємства [Електронний ресурс] / М.Ю. Явдак / ХНЕУ. – 2011. – Режим доступу : <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/11725>
28. Янголь А.В. Теоретико-методичні аспекти управління стратегічною результативністю підприємств [Електронний ресурс] / А.В. Янголь // КНЕУ. – 2012. – Режим доступу : <http://res.in.ua/teoretiko-metodichni-aspekti-upravlinnya-strategichnoyu-rezule.html>

References

1. Blank Y.A. Slovar-spravochnik fyansovoho menedzhera / Blank Y.A. – К. : Nyka-tsentr: Spb: 1998. – 480 s.
2. Habor S.S. Efektyvnist, yak ekonomichna katehoriia / S.S. Habor, V.S. Habor // Innovatsiina ekonomika. – 2012. – 7(33). – S. 14–17.

3. Davydenko N.M. Otsiniuvannia efektyvnosti korporatyvnoho upravlinnia aktsionernymy tovarystvamy / N.M. Davydenko // Visnyk Lvivskoi komertsiiinoi akademii : zbirnyk naukovykh prats. Serii ekonomichna. – 2011. – 35. – S. 108–111.
4. Darimits R.Z. Vzaiemozviazok rezultatyvnosti ta ekonomichnoi efektyvnosti v systemi menedzhmentu pidpriemstva / R.Z. Darimits, N.O. Vatsyk // Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. – 2010. – 20. – S. 153–161.
5. Druker P. Eupravlenye : ekon. zadachy y optym. resheniya / P.F. Druker ; per. s anhl. M. Kotelnikova. – M. : FAYR-press, 2003. – 285 s.
6. Dudukalo H.O. Analiz metodiv otsiniuvannia efektyvnosti upravlinnia diialnistiu pidpriemstva / H.O. Dudukalo // Natsionalnii tekhnichniy universytet Ukraini «KPI». – 2012. – 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1031>
7. Zhuchkova H.A. Rezultatyvnist diialnosti pidpriemstva: naukovo metodychni aspekty yii vyznachennia / H.A. Zhuchkova // «Efektyvna ekonomika». – 2013. – 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2517>
8. Zahorodnii A.H. Finansovyi slovnyk / A.H. Zahorodnii, H.L. Vozniuk, T.S. Smovzhenko. – K. : T-vo «Znannia», KOO; Lviv : Vyd-vo Lviv. Bank. Instytutu NBU, 2002. – 567 s.
9. Kats I.Ya. Ekonomicheskaiia efektyvnost deiatelnosti predpriiatyi (analiz y otsenka) / Y.Ya. Kats. – M. : Fynansy y statystyka, 1987. – 192 s.
10. Koval Z. O. Otsiniuvannia efektyvnosti vartisno-oriientovanoho upravlinnia pidpriemstvom v ekosystemi innovatsii / Z. O. Koval // Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku : [zbirnyk naukovykh prats] / vidp. red. O. Ye. Kuzmin. – Lviv : Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2011. – C. 348–357.
11. Kovalchuk I.V. Ekonomika pidpriemstva : navch. posibnyk / Kovalchuk I.V. – K. : Znannia, 2008. – 679 s.
12. Kutsenko A. V. Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm upravlinnia efektyvnistiu diialnosti pidpriemstva spozhyvchoi kooperatsii Ukrainy : monohrafiia / A. V. Kutsenko. – Poltava : RVV PUSKU, 2008. – 205 s.
13. Kushvarkh R. A Efektyvnist – odna z naivazhlyvishykh katehorii v ekonomitsi ta yii znachennia v protsesi hospodariuvannia / R.A. Kushvarka // Naukovyi visnyk : zbirnyk naukovo-tekhnichnykh prats. – Lviv : UkrDLTU, 2005. – # 15.2. – S. 227–229.
14. Mochernyi S. T. 1 : A (abandon) – K (kontsentratsiia vyrobnytstva) : entsyklopediia / vidp. red. S.V. Mochernyi. – K. : Akademiia, 2000. – 863 s.
15. Nahavychko T.O. Vyznachennia poniattia rezultatyvnosti / T.O. Nahavychko // NUKhT. URL: <http://enuftir.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1389/1/Determination%20of%20concept%20of%20effectiveness.pdf>
16. Nahavychko T.O. Upravlinnia rezultatyvnistiu diialnosti pidpriemstv / T.O. Nahavychko // NUKhT. 2012. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1396/1/Management%20of%20activity%20of%20enterprise%20effectiveness.pdf>
17. Oleksiienko A.M. Ekonomichniy tlumachnyi slovnyk / Oleksiienko A.M. – Ternopil : «Aeton». – 2003. – 659 s.
18. Oleksiuk O. I. Ekonomika rezultatyvnosti diialnosti pidpriemstva : monohrafiia / O. I. Oleksiuk. – K. : KNEU, 2008. – 262 s.
19. Oleksiuk O.I. Tekhnolohiia otsinky rezultatyvnosti diialnosti pidpriemstva / DVNZ «Kyivskiy natsionalnyi ekonomichniy universytet im. V. Hetmana» // Ekonomichni nauky. – Vypusk 22. – 169 s.
20. Orlov P.A. Ekonomichni ta sotsialni aspekty otsinky efektyvnosti / O.I. Yashchenko, O. P. Romaniuk // Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. – 2008. – 18.6. – S. 237–238.
21. Perekrest T.V. Metodolohiia otsiniuvannia efektyvnosti diialnosti pidpriemstva. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_ep/2011_4/files/EC411_25.pdf
22. Petrovych Y.M. Ekonomika ta finansy pidpriemstva : pidruchnyk / Y. M. Petrovych, L. M. Prokopyshyn-Rashkevych. – Lviv, 2014. – 408 s.
23. Pokropyvnyi S.F. Ekonomika pidpriemstva : pidruchnyk / za zah. red. S.F. Pokropyvnoho. – Vyd. 2-e, pererob. ta dop. – K. : KNEU, 2001.
24. Standart ISO 9001:2001. Derzhavnyi standart Ukrainy. Systemy upravlinnia yakistiu. Vymohy. DSTU ISO 9001-2001. – K. : Derzhstandart Ukrainy, 2001. – 24 s.
25. Tyshchenko O. M. Ekonomicheskaiia rezultatyvnost deiatelnosti predpriiatyia : monohrafiia / A. N. Tyshchenko, N. A. Kyzym, Ya. V. Dohaidailo. – Kh. : YNZhZhK, 2005. – 144 s.
26. Shliaha O.V. Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti roboty pidpriemstva / Shliaha O.V., Haltsev M.V. – 2014. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_7_066.pdf
27. Yavdak M.Yu. Otsinka rezultatyvnosti funktsionuvannia i rozvytku pidpriemstva / M.Yu. Yavdak / KhNIEU. – 2011. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/11725>
28. Yanhol A.V. Teoretyko-metodychni aspekty upravlinnia stratehichnoiu rezultatyvnistiu pidpriemstv / A.V. Yanhol // KNEU. – 2012. URL: <http://res.in.ua/teoretiko-metodichni-aspekti-upravlinnya-strategichnoyu-rezule.html>

Рецензія/Peer review : 30.10.2017
 Надрукована/Printed : 19.12.2017
 Рецензент: д.е.н., проф. Ведерніков М. Д.